

Till
Kommunfullmäktiges ordförande
Kommunfullmäktiges gruppleadare
Kommundirektören i Alingsås kommun
David Skoog, ordförande i RMR
Robert Gustafsson, MR-strateg

MR-strateg, Alingsås kommun

Med anledning av information den 30 november, på mötet med Rådet för Mänskliga Rättigheter (RMR), om att ta bort Robert Gustafssons tjänst som MR-strateg i Alingsås kommun nästa år, inkommer vi här med en skrivelse från oss som representerar civilsamhället i RMR. Med stor förvåning tog vi emot informationen som gavs. Nu beskriver vi den stora oro vi känner och försöker här sakligt framföra våra synpunkter och frågeställningar. Vi önskar ömsesidig transparens och att ta del av kommunens tankar kring förändring av tjänstemannastödet för MR-arbetet och den risk- och konsekvensanalys som gjorts/görs i frågan. Ett möte med berörda för att få tillfälle till en direkt dialog är önskvärt.

Vi har följande synpunkter på beslutet (se dess Motiveringar på sid 3-4):

1. MR-arbetet kräver en central resurs med kompetens och kunskap för att ge stöd och förutsättningar för att kunna säkerställa och förverkliga mänskliga rättigheter för invånarna i Alingsås kommun. MR-strategen har en viktig roll i:
  - A. Alingsås kommuns policy för hållbar utveckling utifrån FN:s agenda 2030.
Vi anser att policyn blir svår att genomföra utan en central MR-resurs med särskild kunskap om FN:s 17 globala mål.
  - B. RMR:s arbete och dess regler i Alingsås kommun
Ett antal arrangemang har hittills utförts av MR-strategen eller i samråd med denne, som Kom-loss mässan, Pridefestival, utbildningstillfälle om funktionsnedsättning och tillgänglighet med mera. En central resurs krävs för fortsatt arbete där invånarna i Alingsås får ta del av kommunens arbete med viktiga grundläggande frågor som mänskliga rättigheter. Vi anser därför att central MR-resurs behövs för samordning och kontinuitet i RMR.
  - C. Medborgardialog
En viktig grund i allt MR-arbete är transparens och tydlighet. På kommunens hemsida under rubriken ”Kommun och politik” och underrubriken ”Demokrati, dialog och påverkan” finns ett avsnitt om Medborgardialog. Där kan man läsa att ”medborgardialog handlar om att förtroendevalda i Alingsås kommun ställer frågor och lyssnar på vad medborgare har att säga. De åsikter som kommer fram används sedan som ett av flera beslutsunderlag inför politiskt beslut”. Här anser vi att det behövs MR-kompetens och -stöd.
  - D. Policy för tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet
Vi anser att detta är ett omfattande arbete som förvaltningar i spartider kan ha svårt att genomföra utan stöd av MR-kompetens.

E. MR-arbete på olika nivåer

Flera exempel finns såväl nationellt, regionalt som lokalt att MR-arbetet behöver förstärkas, utvecklas och finna konkreta former på olika nivåer. Här menar vi att en MR-strateg har överblick och får nätverk. Därmed finns utökade möjligheter till kunskap och positiv utveckling av MR-arbetet på hemmaplan.

2. MR-arbetet, som är en grundbult, handlar om det kommunala grunduppdraget som är kärnan och utgångspunkten i kommunens arbete. Som skyldighetsbärare ska kommunen garantera att mänskliga rättigheter efterlevs. Kommunen har också ansvar för att rättighetsbärarna känner till sina rättigheter och ska därför ha en dialog med dem. Vi från civilsamhället undrar hur ni resonerar kring dessa frågor:
  - a) Hur ska människorättsarbetet på lokal kommunnivå fortsätta seriöst utan strateg med MR-kompetens?
  - b) Hur bibehålla kontinuitet, kompetens, kvalitet, koordination i RMR och andra områden?
  - c) Vilka signaler ger beslutet till invånarna att dra in tjänsten som arbetar med mänskliga rättigheter?
  - d) Hur och av vem mäts framsteg inom MR-området i Alingsås?
  - e) Hur ska MR-organisationen se ut om beslutet genomförs och vem ska göra arbetsuppgifterna som MR-strategen hittills gjort?
  - f) Hur ska kunskapen förmedlas om MR i de olika verksamheterna/nämnderna?
3. Vi föreslår att minst en 100%-tjänst som MR-strateg bibehålles och att dessa tjänstefaktorer ligger på en fysisk person, d v s MR-kompetensen ligger på en person samlat.

Även om vi från civilsamhället förstår att budgeten styr, så är MR en viktig och central fråga och kan inte lämnas över på tjänstemannanivå. Vi skulle därför uppskatta att få tillfälle till en verklig medborgardialog med ömsesidig transparens så snart ni har möjlighet att träffa oss.

Alingsås 2023-12-06

Jan Terneby
Frälsningsarmén

Eva Johansson
Equmeniakyrkan

Nina Jansson
Svenska kyrkan

Lottie Lycke
Reumatikerföreningen

Åke Aronsson
Pensionärsföreningarna

Stefan Römer
FUB

Gerd Soko
Röda Korset

Jan-Erik Elmquist
Neuroförbundet

Vincent Söberg-Nilsson
Ungdomsfullmäktige

Jonna Sanfridsson
RFSL

Lilian Örtengren
Hjärt- och lungföreningen

Motiveringar till synpunkt 1

A. Alingsås kommuns policy för hållbar utveckling utifrån FN:s agenda 2030

Denna policy ”syftar till att beskriva hur Alingsås kommun ska arbeta för att hela kommunen ska utvecklas hållbart. Det förutsätter att hela den geografiska kommunen och alla dess invånare engageras i arbetet med policyns genomförande”. Dessutom står det ”att alla politiker och tjänstepersoner ansvarar för att säkerställa att hållbarhetsarbetet systematiskt implementeras i respektive verksamhet”. ”Kommunstyrelsen ansvarar särskilt för att stödja nämnder, förvaltningar och bolag i arbetet”. Detta kräver då självklart en central resurs, med särskilt kunskap om FN:s 17 globala mål, om minst en heltid för att detta ska kunna uppfyllas och inte bara bli en pappersprodukt.

B. RMR:s arbete och regler i Alingsås kommun

Rådets arbete är nu inne på sitt femte år. Just nu känns arbetet i rådet väldigt bra och lovande med bland annat en ny dynamisk ordförande, David Skoog. Ordförande och MR-strategen har också påbörjat att besöka kommunens olika nämnder och vad vi hört med mycket gott resultat och stor uppskattning. Detta arbete måste fortsätta med full kraft. MR-strategen har också genom åren utfört ett förtjänstfullt arbete med fysisk tillgänglighet, inte minst med den så kallade TD-basen.

I rådets uppgifter står det att ”rådet ska synliggöra och lyfta grupper som har svårast att få gehör för förverkligandet av sina mänskliga rättigheter”. Det står dessutom att rådet ”ska fungera som ett forum för dialog mellan civilsamhället, rådet och politiker”. I en tid då mänskliga rättigheter och alla människors värdighet står inför stora utmaningar såväl globalt, nationellt och lokalt i kommunen är det extra viktigt med ett samlat och genomtänkt arbete med MR. Då krävs en samlad och kompetent kunskap på kommunledningskontoret för att förverkliga detta.

C. Medborgardialog

På kommunens hemsida under rubriken ”Kommun och politik” och underrubriken ”Demokrati, dialog och påverkan” finns ett avsnitt om Medborgardialog. Där kan man läsa att ”medborgardialog handlar om att förtroendevalda i Alingsås kommun ställer frågor och lyssnar på vad medborgare har att säga. De åsikter som kommer fram används sedan som ett av flera beslutsunderlag inför politiskt beslut”. Vi ser det som synnerligen viktigt att kommunen har en medborgardialog med civilsamhället i en sådan här mycket känslig och viktigt fråga om hur det konkreta MR-arbetet i kommunen ska kunna förverkligas. En viktig grund i allt MR-arbete är transparens.

Förenklat sysslar politiken om vad som ska göras medan tjänstemannanivån hur det ska göras. I detta fall att politikerna fattat ett beslut om att fem miljoner ska sparas på kommunledningskontoret och att tjänstemannanivån på ett kompetent och professionellt sätt tar fram förslag hur detta ska göras. Men vi anser från civilsamhället att mänskliga rättigheter är en sådan central fråga för politiken, inte minst i dessa tider, att politiken kan och bör gå in att utöva sitt inflytande även på HUR-nivån.

D. Policy för tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet

Denna policy beslutades 2023 och tar upp fyra grundprinciper; universell utformning, befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar samt förebygga och motverka diskriminering. I policyn framgår att ” Alingsås kommun vill med denna policy förstärka sina insatser för att göra samhället tillgängligt för alla medborgare”. Vi anser att detta är ett omfattande arbete som förvaltningar i spartider kan ha svårt att genomföra och behöver en central resurs att kunna samverka med.

E. MR-arbete på olika nivåer

Nationellt har ett MR-institut inrättats i Lund med Fredrik Malmberg (tidigare barnombudsman) som generaldirektör. Regionalt bedriver Västra Götalandsregionen (VGR) ett gediget arbete med MR-frågor sedan 2011. Under hösten har VGR:s representant i MR-frågor, Kristina Grapenholm, besökt kommunstyrelsens ordförande, Daniel Filipsson, Rådets ordförande David Skoog och Robert Gustavsson (MR-strateg). Vad vi erfarit var Kristina Grapenholm nöjd och imponerad av kommunens arbete med MR-arbetet. Det är allvarligt för kommunens anseende om tjänstemannastödet minskas och splittras. Lokalt finns också flera kommuner som arbetar på ett bra sätt med MR-frågor, exempelvis i Göteborg och Umeå.